

**Carolus M. Romanorum Imperator, Et Francorum Rex,
Romano-Catholicus, Libris IV. Explicatus, Et Vindicatus**

Schaten, Nicolaus

Nevhsii, 1674

Cap. 10. An contra Caroli M. legem, populus ab electione Episcoporum &
Ministrorum Ecclesiæ repellatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99067)

CAPUT X.

An contra Caroli M. legem, populus ab electione Episcoporum et Ministrorum Ecclesiae repellatur?

HAnc controversiam, in qua pro aris & focis agunt causam plebis novatores, hic nobis intexit plebejus Prædicans, nixus comprimis Caroli M. lege, lib. I. Capitularium, Tit. 84. suprà à nobis relatà, quâ Carolus M. decernit, ut secundum statuta Canonum electio Episcopi fiat à Clero, & populo: quemadmodum id in Synodo Aquisgranensi Anno DCCCLXXXIX. etiam statutum lego. Fluctuans & mutabilis Prædicans modò in eo totus est, ut Imperatoribus, & Regibus asserat ex jure communi electionem Episcoporum, modò illam Clero, & populo ex jure divino & humano, vindicet. Populum, quem hic designet, faciliùs intellexeris, quàm Clerum: quis enim ille clerus in Lutherana Ecclesia, si apud vos valere debeat electio Episcoporum? Certè longè alius, quàm Caroli M. ævo, & à Caroli ævo ad nos perpetuâ successionè traductus. Quod vel satis intelliget, qui Cleri institutum, vitam & mores, ex Caroli M. legibus, & Carolinis Synodis secum revolverit. Larva Cleri est, quem vestra Ecclesia repræsentat; & tam umbratiles sunt Clerici apud vos, quàm tu scenicus es Episcopus, sub fucato Superintendentis nomine. Sexcentis id tibi Caroli M. legibus Clero præscriptis demonstrare possem, sed his missis, paucis rem ipsam, de qua agitur, exponamus.

Jus eligendi Episcopos, inquis, ab initio nascentis Ecclesie, ad Cleri & populi suffragia pertinuit. Magno in speciem plausu hæc assertio proponitur à vobis, quando ex jure Canonico & Civili, ex Concilijs & Patribus, ex historicis & Imperatorum statutis, convestitam sistere vobis licet; perinde ut Caroli M. testimonio suprà est confirmata. Neque nos negamus fuisse in plurimis provincijs consuetudinem, tempore Cypriani, Chrysostomi, Augustini, Leonis M. imò ut Blondellus contendit, ad annum

num usque millesimum, ut populi consensus, & suffragium in electione Pastoris requireretur. Verum tota quæstio in eo versatur, utrumne jure divino, an humano id populus sibi vendicavit? vos Lutherani, ut cæteri heterodoxi, ex jure divino id contenditis; nos Catholici id juris humani fuisse dicimus, ex indulgentia & concessione, non ex necessitate: ideoque hæc populi electio abrogari potuit, uti iustas ob causas abrogata est, cum inter Clerum & populum de eligendo, & electo, perpetuæ lites & pugnæ exardescerent ad seditiones usque publicas, & cædes. Unde populo relictum est tantummodo testimonium vitæ, & morum; quod in omnibus ordinationibus etiamnum exposcitur palam per Diaconum à populo: & facile observare tibi licuit, si quidem unquam ordinationi Catholicorum interfuisti. Id tibi nunc probandum est paucis. Primò, si juris divini est populi electio; vel *naturalis* est, vel *positivi*. Si *naturalis*; etiam in lege veteri observari debuit, quod tamen factum non est. Si *positivi*; id ex Scriptura ostendendum est, quod hæcenus non præstitistis, nec præstabitis.

II. Christus voluit, ut Apostoli & successores eorum, gubernarent Ecclesiam eâ ratione, qua ipse præsens gubernarat; atqui ipse elegit Apostolos & LXX. discipulos sine ullo populi suffragio: Joan. 10. *Sicut me misit Pater, & ego mitto vos* Luc. 16. *Elegit duodecim ex ipsis* Joan. 6. *Nonne ego vos duodecim elegi?* Joan. 15. *Ego elegi vos, & posui vos ut eatis, & fructum afferatis.*

III. Jure divino & naturali præscriptum est, ut Episcopi sint Pastores, populi verò sint oves, Joan. ult. Act. 20. 1. Pet. 5. Ovibus autem non convenit, ut pascant & regant; sed pascantur & regantur: eligere verò Pastores, ad gubernationem & regimen spectat.

IV. Exemplo & instituto Apostolorum, qui Episcopos passim eligebant, sine ullo populi suffragio. Id vel ex eo clarum, quod Episcopos à se creatos, mitterent ad infideles & paganos absentes.

V. Conciliorum decretis: Nam Concilium Laodicenum sic statuit can. 13. *Non est permittendum turbis electionem facere eorum, qui sunt ad Sacerdotium promovendi.* Iisdem verbis Concilium Martini Papæ apud Braccarenses, c. 2. *Non licet populo electionem facere eorum, qui ad Sacerdotium promoventur.* Concilium Nicanum II. can. 3. *Omnem electionem, qua fit à Magistratibus, Episcopi vel Presbyteri, vel Diaconi, irritam manere: oportet enim eum, qui est promovendus ad Episcopatum, ab*

LL

Episcopis

Episcopis eligi. Idem sancitum in Concilio IV. Constantinopolitano, c. 28. quod octavum est in ordine Generale. Hinc Sirmondus loco supra citato: *In Oriente, inquit, usus invaluit, ut in Episcoporum electionibus, populi suffragia non expeterentur; quod ibidem prolixius adstruit.*

V I. Exemplis veterum: Hieronymus ad Evag. epist. 85. *Alexandria à Marco Evangelista, usque ad Heraclam & Dionysium Episcopos, Presbyteri semper unum ex se electum, in excelsiori gradu collocatum, Episcopum nominabant.* Id verò cum primis locum habet in Episcopis, qui ad paganos mittebantur: ita Athanasius Frumentium à se creatum Episcopum, misit ad Indos, Ruf. lib. 10. c. 9. Gregorius M. Augustinum cum socijs ad Anglorum gentem, Beda lib. 1. hist. Sergius Pontifex Willibrodum cum socijs ad Frisones; Gregorius II. Bonifacium ad Hassos, Thuringos, & Germanos; alij Pontifices innumeros alios Episcopos ad paganos, ipsis nihil scientibus aut cogitantibus, minus certe petentibus, aut suffragantibus miserunt. Atque ut ab ipso Carolo M. exemplum proferamus: credamne, quando Wihonem Osnabrugum, Willehadum Bremam, Hildegrium Halberstadtium, Bernardum Abbatem, & Ludgerum Episcopum ad Mimigardevordenses, ceterosque primos Episcopos ad infideles & paganos Saxones destinavit, à se nominatos delectosque Episcopos, primum à barbaris populis suffragium aut testimonium vitæ exegisse? Nemo sanæ mentis id dixerit. Kemnitius, ceterique hoc pressum argumento, dicunt Episcopos hosce primum à populo electos, ubi ordinabantur. Frivolum hoc, quod nullo testimonio probari potest. Et quid *juris divini* habet populus, ut alienæ genti eligat Episcopos? sanè, qui inter vos, id *jus divinum* asserunt populo, ne populus accipiat pastorem invitum, admittant quoque necessum est, Saxones illos, ad se missos Episcopos ante novisse, quàm suffragium de illis ferrent: quale namque barbari illi populi de Christianis Episcopis suffragium darent? quos omnino non viderant, quos venientes ad se, aversabantur, quos suis è sedibus pellebant, quos diris sæpè tormentis necabant.

V II. Vos Lutherani, vestræ huic doctrinæ, vobismetipsis facto, praxique contradicitis: Nam passim Prædicantes & Superintendentes accipitis, non quos populus elegit, sed quos vel Consistoria vestra, vel Nobiles jus patronatus habentes, vel Principes sæculares eorumq; ministri, pro sua auctoritate imponunt. Sive etiam ipsi Principes sæculares Ca-

tholicæ

tholicæ religionis sint, sive Reformatæ ex Calvinî doctrina, parum vos sollicitos habet, dummodo Minister verbi populo obtingat. Jam verò si populi simul ad hanc rem electio, ex *jura divino* necessaria est, oporteret vos ipsis Judæis saltem esse constantiores, quàm ut hæc contra jus divinum permitteretis. Sed cui mirum, vos *percolantes culicem, & deglutientes camelum*, laxare omnia jura divina? qui præter Baptismum & matrimonium, in religione integrum nihil reliquistis? qui hæc ipsa, uti & Scripturam, ad speciem solum retinetis?

VIII. Ad electionem pastorum non modò populus, sed & Clerus à Carolo requiritur: at quæso, ubi apud vos Clerus modò? Caroli M. ævo erant Episcopi, Sacerdotes, Levitæ, sive Diaconi, cæteri quæ Ministri, & consecrati Deo homines, ex quibus Clerus componitur, ut in *sortem Domini* vocatus, & à laicis distinctus. Hinc Caroli M. ævo Canonici erant collegia, in quibus Præpositi, Decani, Archidiaconi, Scholastici, alijque Sacerdotes, & Clerici, per diversa munia in subsidium Episcoporum, & Ecclesiæ distributi: his tanquam primarijs Ecclesiæ administris, Carolus electionem Pastoris sui detulit. Tota hæc forma Ecclesiæ, totum quæ hoc institutum mutavit Lutherus, qui pro Clero, profanam turbam ministrorum; pro collegijs Canonici, Prædicantium Consistoria; pro Episcopis, Superintendentes introduxit. Hos quia sæculari potestati subjecit, quid in his superest, nisi ludicra quædam scena? imò ipsum Cleri nomen sustulistis, ut qui Cleri nomine designantur, eò liberior tolleretur ex Ecclesia. Viden', quàm nunc insulse per Caroli M. legem, populi jus in eligendis Pastoribus à nobis exigatis, qui Cleri jus, quod primo loco posuit Carolus, subtraxistis Ecclesiæ? Uno oculo luteus es, altero cæcus; & nihilominus Argo oculatiorem te vanissimè existimæ.

At Carolus M. dicet quispiam, sibi ipsi opponitur: nam & ille sine consensu Cleri, & populi, delegit & imposuit Episcopos Saxonix, qui tamen lege sanxit Clero & populo electionem.

Respondeo, Carolum M. ultro postea cessisse juri & privilegio suo, quando electionem hanc transtulit ad Clerum: Quemadmodum & alij Imperatores in certis Ecclesijs Clero jus eligendi sanxerunt. Quin Carolus M. lib. 7. Capitularium cap. 61. *Non est permittendum turbis electiones eorum facere, qui sunt ad Sacerdotium provehendi.* Quare hoc Caroli testimonium transilis Nifani, qui ad Carolum temerè provocas?

Tu interim, ut errorem tuum confirmes, adducis etiam Petavium scribentem: *In Occidente potissimum invaluisse, ut laicorum suffragia in eligendo Episcopo locum haberent.* At dum in Occidente id valuit, simul docet, in Oriente non valuisse: ergo universale jus non fuit. *Nam ut ab Episcopis, aut una cum Clero eligerentur Episcopi, recepta, inquit, per omnes Ecclesias Canonum statuta sanxerunt.* Igitur ut paulatim irrepsit mos populi, à quo prius tantum testimonium fuit postulatum, ut sibi jus suffragij idem vendicaret; ita sensim etiam, sine violentiâ, ob justas, de quibus diximus causas, id abrogatum est in Ecclesia Occidentali, quod Petavius non negat, neque potuit negare.

Cetera deinde quæ ex Scriptura, in electione Matthiæ Apostoli, Act. 1. In electione Stephani & Diaconorum, Act. 6. In electione Presbyterorum, Act. 14. cum multitudine factâ memorantur, non aliud probant, quàm vel præsentiam populi, vel testimonium, aut summum jus suffragij, per concessionem & indulgentiam Apostolorum, ex quo nullum divinum jus confici potest: perinde, ut ea, quæ ex Cypriano adferuntur. Verùm hæc satis superque diluta à Bellarmino, lib. 1. de Cler. c. 7. Suarez, Becano, Valentia, Forero, Erbermanno, & alijs Scriptoribus: ut hîc operæ pretium non sit, tuis ultra delirijs immorari. Nam in hujusmodi, quæ ex jure humano, consuetudine, & indulgentiâ Ecclesiæ sunt introducta, multa sæpe immutare, & corrigere necesse fuit, ut vel Erasmus te docere potest, Epist. ad Vulturium: *Multa, inquit, secum defert tempus, multarum status commutavit in melius. Olim clanculum in adesprivatas conveniebant pauci Christiani; nunc in templum publicum, & consecratum; olim in coenis sumebatur Eucharistia, nunc à jejunijs sumitur; olim in Ecclesia alius habebat hymnum, alius Apocalypsim, alius loquebatur linguâ, alius prophetabat, & garriebant interim muliercule; nunc certis hominibus distributa sunt officia, ceteri aut taciti auscultant, aut orant; olim in nocturnis vigilijs cursuabatur ad sepulchra Martyrum à pueris & puellis; at qui flagitia, quæ sub umbra pietatis committebantur, persuaferunt, ut hoc vigiliarum genus tolleretur. Olim corpus Domini dabatur in manus, ut domi cum vellent, sumerent; at cum existerent, qui indignè tractarent, mutata est in melius consuetudo. Olim per suffragia populi creabantur Episcopi, & ejusdem populi libidine deiciebantur, lapidabantur, res plena erat tumultus & cadis interdum: itaq; res ipsa persuasit, ut penes paucos & certos ho-*
mines

Lib. II. Caput XI. De potestate Caroli M. in convocandis Conciliis. 269
mines, esset jus eligendi Episcopos. *Quid multis? si Paulus hodie viveret, non improbare opino presentem Ecclesiam statum. Jam ante multo sapientius Augustinus: Insolentissima est insania, disputare an faciendum sit, quod universa observat Ecclesia. Solum hæreticorum est, judicium suum anteferre judicio universalis Ecclesiæ.*

C A P V T X I.

Utrumne Carolus M. habuerit supremam potestatem in convocandis et moderandis Conciliis?

Utrumque asserit Nifanius, ex communi hæreticorum odio in Pontifices & Episcopos, tam simul injurius in religiosissimum Imperatorem Carolum M. cui hæresin suam affingit, quam impudens in mentiendo. Ita enim scribit: *Carolus M. non solum habuit jus in convocandis Conciliis provincialibus, sed etiam in œcumenicis.* Deinde quæ altera pars est hujus assertionis: *Carolus, inquit, sicut habuit supremam auctoritatem indicendi Concilia, ita & moderandi; & quod consequens esse vult, etiam judicandi tanquam supremum Ecclesiæ caput: nam eo potissimum refert, quæ tot corruptis Conciliorum, & tot falsis scriptorum testimonijs, hic more suo accumulatur. Possem ego uno Caroli M. testimonio omnem hanc mendaciorum machinam evertere: Nam in Capitulis ab Hadriano Papa per Ingilramum Mediomatricum Episcopum ad Carolum M. missis, (tom. 18. Concil. General.) & à Carolo M. per universam Franciam promulgatis, receptisque, can. 13. qui deinde canon lib. IV. addit. cap. 12. à Carolo approbatus, in eo ita Carolus: Nullus Episcopus, nisi Canonice vocatus, & in legitima Synodo suo tempore Apostolicâ auctoritate convocata, cui jussione Domini, & meritis B. Petri Apostoli singularis congregandorum Conciliorum auctoritas, ac sanctorum Canonum, ac venerandorum Patrum decretis, multipliciter privata tradita est potestas; si aliter præsumptum à quibuslibet fuerit, in vanum deducatur*

LL 3

quod,